

השומר החדש
HaShomer HaChadash

הקע

1 השומר החדש פועל מזה למעלה מעשור במרחב הכפרי בישראל ומסייע לחקלאים רבים בהתמודדות עם הפשיעה החקלאית אשר גוברת משנה לשנה, הן בהיקפי הפשיעה ובנזקים הכלכליים, והן בתעוזה של המבצעים על מול אובדן האמון של החקלאים בגופי אכיפת החוק.

2 במהלך תקופת פעילות הארגון התחלפו בישראל כ-6 ממשלות, מימין, משמאל וממרכז. כך גם התחלפו שרים רבים ובעלי תפקידים בכירים במגזר הציבורי. ועדיין תופעת היעדר המשילות בשטחים הפתוחים נותרה כשהייתה. האכיפה, ההרתעה, והענישה כמעט ואינם קיימים כלל. התוצאה - הפשע המשתלם!

3 אחת הסיבות העיקריות לקיומה של הפשיעה החקלאית היא שבמאזן השיקולים של העבריין הוא מגיע לתוצאה שהפשע משתלם! התועלת עולה באלפי מונים על הסיכון שבמקרים רבים כלל אינו מורגש.

4 במשולש שווה צלעות שבמרכזו הטיפול בפשיעה החקלאית ישנם שלושה מרכיבים עיקריים:
נוכחות, אכיפה אפקטיבית, ומערכת משפט חזקה.

5 במקרים רבים גורמי האכיפה אינם נותנים מענה ראוי. זאת מתוך עומס על המערכת, ניתוב כח האדם למשימות אחרות, חוסר היכרות עם השטחים הפתוחים, בירוקרטיה וסדרי עדיפויות אחרים במשימות המשטרה.

6 ביזור סמכויות האכיפה על פני גופים רבים ונפרדים - מג"ב ומשטרה, יחידת הפיצו"ח, הסיירת הירוקה, השירות הווטרינרי ועוד.

תכנית מודל כלכלי למיגור הפשיעה החקלאית

7 בכל סוג אירוע נדרש גורם סמכות אחר ולעיתים אף כמה גורמים יחד וכך מקרים רבים "נופלים בין הכיסאות" ואינם מטופלים כראוי.

8 Boots on the ground - עוד מימיו הראשונים של ארגון השומר החדש הובן שהמציאות בשטח מחייבת נוכחות מוגברת וכי נוכחות בשטחים הפתוחים מורידה בעשרות מונים את אחוזי הפשיעה ובמקרים רבים מונעת אותה לחלוטין. כך התפתח הרעיון של ארגון מתנדבים שפשוט מיצרים מכפלת כוח אדירה לחקלאי הבודד. נוכחות המתנדבים בשטח גורמת לעבריינים לעבור לבצע את זממם במקום אחר. מכאן הלך ועלה הצורך להגביר את הנוכחות על פני שטחים חקלאיים רחבים יותר ולגייס עוד ועוד מתנדבים. המתנדבים רואים את התנדבותם בארגון כשליחות אך עדיין נוכחותם בשטח אינה ממגרת באופן סופי את הבעיה מפני שמבצעי הפשיעה ממשיכים להסתובב חופשי ורק מחכים לשעת הכושר בזמן ובמקום.

9 בארה"ב למשל, החקלאי האמריקאי שומר בקנאות רבה על שטחו וכך נוצרה נורמה ידועה לכל - מי שנכנס לשטח חקלאי ללא היתר - דמו בראשו. יובהר בזאת מעל לכל ספק שאין כל כוונה ליצר מציאות שכזו גם בישראל, אולם עולה צורך ממשי בהקמת גוף אכיפה אחד בחסות המדינה, שירכו אצלו את כלל הסמכויות הנדרשות לטיפול מול עברייני הפשיעה החקלאית ואשר יביא לשינוי המציאות בשטח בכך שהנוכחות המוגברת לא רק תמנע את הפשיעה באותו שטח גאוגרפי אלא תביא לתפיסה של העבריינים ומיצוי הדין עמם ובכך תמגר את אט את התופעה מהשורש.

מצב קיים והאתגרים הקיימים

1 היקף הפשיעה - 6 אירועים בשנה בממוצע לחקלאי, משמעויות כלכליות - נזק שנתי מצטבר של כ 1.1 מליארד ש"ח, אובדן ריבונות, אבדן אמון ברשויות. כל דאלים גבר.

2 מיעוט סד"כ אכיפה, מג"ב עם סד"כ סדיר קטן, הסד"כ מוקצה לאירועי בט"ש ומניעת פח"ע בעדיפות על שיטור המרחב הכפרי, אין נוכחות מספקת ליצירת הרתעה בשטח.

3 אין פיצוי לחקלאים הסובלים מפשיעה.

4 אין הרתעה ולכן התופעה מתרחבת.

5 מערכת המשפט מקלה ראש עם עברייני הפשיעה החקלאית ובשל כך ירדה באופן משמעותי המוטיבציה של המשטרה לטפל באירועי פשיעה חקלאית. מאידך החקלאים עצמם איבדו קליל את אמונם במשטרה ולא מדווחים על האירועים.

פתרון מוצע

- 1 מודל אחיפה כלכלית, מימון הפעילות ויצירת הכנסות למדינה מפעילות האכיפה:
- 2 גניבת תוצרת - גניבה בכמות מסחרית (20 קילו ומעלה) - עיכוב, מעצר, תפיסה חילוט והמשך טיפול בהליך משפטי. בנוסף קנס מנהלי בהתאם לכמות: 20 קילו עד 100 - 5000 ש"ח, 100-500 - 15000 ש"ח, 500 ומעלה - 100,000 ש"ח. גניבת בעלי חיים תטופל כגרימת נזק כמפורט בסעיף גרימת נזק.
- 3 גניבת תוצרת בכמות שאינה מסחרית - קנס מנהלי בסך 2000 ש"ח, תפיסת רכוש על בסיס עבר פלילי והיסטורית השימוש ברכוש.
- 4 קנס מנהלי פרוגרסיבי על פי משקל התוצרת שנגנבה: עד 20 קילו - 2000 ש"ח, 20-100 - 5000 ש"ח וכן הלאה בהתאם לאמור בסעיף 3.2 לעיל.
- 5 פלישת בע"ח - תפיסה וחילוט של כל בע"ח פולש אשר אינו מוחזק ו/או לא מסומן ו/או לא מדווח כדין - קנס בסך 2000 ש"ח בגין כל בע"ח/אדם פולש.
- 7 גרימת נזק - גרימת נזק בשטחים חקלאים נעשית בדרך כלל לשם דרישת דמי חסות, לשם איום על החקלאי, התרסה וערעור על ריבונות המדינה בשטחים הפתוחים. לשם כך נדרשת יצירת מנגנון הרתעה משמעותי.
- 6 גרימת נזק כגון הצתה, השמדת עצים במטע/פרדס וכיו"ב, חיתוך גדרות, פגיעה בציוד (מערכות השקיה, מכלי דשן, סככות), פגיעה בתוצרת, פגיעה בבעלי חיים, פגיעה במחוברים קרקעיים בשטח חקלאי ושטחי מרעה. האכיפה - עיכוב, מעצר, תפיסה חילוט רכוש והמשך טיפול בהליך משפטי. - כאן נדרשים תיקוני חקיקה להחמרת ענישה וקביעת רף מינימום, נדרשת תמיכה בליווי משפטי למימוש הליכים פליליים ואזרחיים.

מודל אניפה

1 מערך האכיפה:

סד"כ משמעותי (אלפים) מבוסס מתנדבים.

מפתח של רכז בשכר לכל 100 מתנדבים.

2 פנקס סמכויות לטיפול בפורעי חוק בהתאמה לתפקיד - עובד-מתנדב שלב א מתנדב שלב ב במודל יחידות המתמיד:

קנס מנהלי

חילוט רכוש

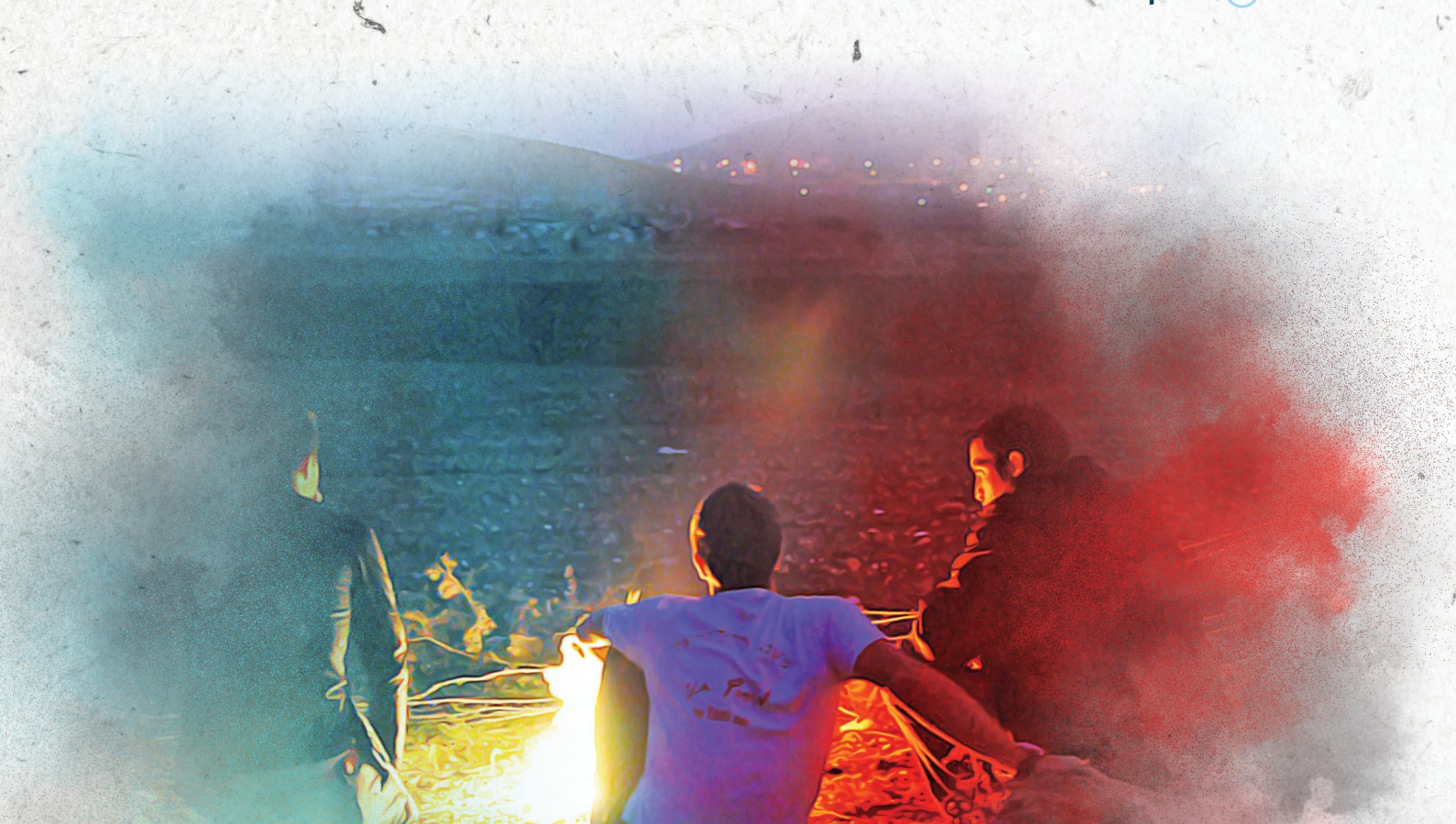
עיכוב

מעצר

שימוש אורות אוהרה (צ'קלקה)

שימוש בנשק אישי/נשק אל הרג (טייזר)

הרחקה

3 מבנה וארגון:

- ⏪ מטה פיקוד וניהול.
- ⏪ מערך הכשרה והסמכה שיסמך וכשיר את העובדים והמתנדבים במערך האוכף.
- ⏪ מערך איסוף מודיעין.
- ⏪ קליניקה / צוות משפטי מבוסס מתנדבים בניהול של עובד בתקן קבוע.
- ⏪ תקני ניהול ופיקוח אזוריים לניהול המתנדבים.
- ⏪ מערך גינס ושימור המתנדבים.
- ⏪ מערך טכנולוגי-לוגיסטי.

פעולה מידית

להתחיל בפיילוט מידי עם אחת מיחידות האכיפה הקיימות - סיירת ירוקה/פיצוח, בשני אזורים הסובלים מהיעדר משילות בשטחים הפתוחים ומפשיעה חקלאית קשה - פקח של יחידת האכיפה המחזיק בפנקס סמכויות אכיפה למתן קנסות מנהליים במוקד פשיעה. הפקח יתוגבר על ידי רכז השומר החדש בכ-100 מתנדבים מכפילי כח לנוכחות בשטח ובאמצעים טכנולוגיים. בהמשך, להרחיב את מספר הרכוזים בהתאם להצלחת המודל הכלכלי. רכז בעל סמכויות בכל אזור המסתייע במתנדבים (שלהם יינתנו סמכויות פחותות יותר). בדומה למודל מתנ"א, משטרה ירוקה, רט"ג, סיירת ירוקה, רלב"ד וכד'.

דוגמאות לפעילות הפיילוט:

⌂ פלישת בקר לשטח מרעה - בעליו הרשום של הבקר הפולש יקבל קנס מנהלי של 2,000 ₪ עבור כל ראש בקר פולש בכל יום פלישה עד להוצאת העדר הפולש מהשטח.

⌂ גניבת תוצרת חקלאית - לוחית הרישוי של הרכב המשמש את מבצע העבירה תצולם ויינתן קנס מנהלי לגנב בהתאם לכמות שנגנבה כמפורט בסעיף 3.2 ו-3.31 לעיל (בדומה לקנס עירוני על חניה לא מוסדרת). לחילופין, ישלח קנס מנהלי לבעל הרכב בגין הימצאות בשטחים חקלאים שלא לצורך בעת ביצוע גניבה חקלאית. - על פי המקרה בשטח.

מודל זה צפוי לשנות לחלוטין את ככלי המשחק בשטחים הפתוחים בעיקר לאור העובדה כי מתן קנס מידי לעבריין יהפוך את יחסי הכוחות הקיימים כיום ויעביר את נטל ההוכחה לעבריין שיצטרך לערער על הקנס ולהוכיח שלא ביצע את הפשיעה החקלאית או שהיה בידו אישור מתאים לכך ובמקביל יהיה עליו לשלם למדינה עבור הנוק/ההפרה שביצע.

לפרטים נוספים ויצירת קשר:

אוריאל גזית, עו"ד - יועמ"ש וממונה קשרי ממשל
בארגון השומר החדש, טל': 0507425604